

Projekt: „Teadustulemuste rakendumise edendamine akadeemilises keskkonnas teadmussiirde, äriarenduse ja innovatsioonijuhtimise oskuste parendamise kaudu" (TULEVIK)
Projekt nr: 2021-2027.1.04.24-0005

Teadusmahukas ettevõtlus edasijõudnutele: Ideest investeeringuni: ettevõtte asutamine ja õiguslik vundament

Praktiline töötuba ettevõtlusvormi valikust, asutajate kokkulepetest ja ettevõtte asutamisest kuni investori kaasamiseni.

27. november 2026.a.
TalTech *campus* Tallinnas

Koolituse eesmärk on anda osalejale praktiline arusaam ettevõtte asutamise ja ülesehitamise õiguslikest valikutest ning oskus kavandada vajalikud dokumendid õiges järjekorras. Päeva jooksul liigutakse ettevõtlusvormi valikust ja asutajate omavahelistest kokkulepetest ettevõtte registreerimise ning esimese investeeringu ettevalmistamiseni.

Sihtrühm
Osalema on oodatud avalik-õiguslike ülikoolide, riigi rakenduskõrgkoolide ning avalik-õiguslike ja riigi teadus- ja arendusasutuste töötajad. Esmajärjekorras sobib töötuba ettevõtlushuviga doktorantidele ja teadlastele ning neid toetavatele teadmussiirde- ja ettevõtlusspetsialistidele. Osaleda saavad ka juhid ja teised ettevõtete loomise või arendamisega seotud töötajad. Õigusalaseid eelteadmisi ei eeldata.

Töötoa formaat
Lühikesed teoreetilised sissejuhatused vahelduvad dokumendinäidete analüüsi, grupitööde, demonstratsiooni ja läbirääkimisharjutusega. Osa õppeajast on osalejate aktiivne töö.
Osalejad töötavad kuni viieliikmelistes rühmades. Läbivaks juhtumiks on kolme asutajaga ettevõte: üks asutaja toob meeskonda tehnoloogilise lahenduse, teine tarkvaraarenduse ja kolmas müügipädevuse. Osa lahendusest on loodud teadusasutuses ning selle ettevõttes kasutamise õigused vajavad selgitamist. Ettevõte soovib hiljem kaasata 300 000 euro suuruse investeeringu. Võrdluseks kasutatakse väikese teenusettevõtte näidet, et eristada tavapärase ettevõtluse ja kiiret kasvu taotleva iduettevõtte vajadusi.
Ettevõtte asutamist käsitletakse üldiselt Eesti õiguskeskkonnas. Teadusasutuste näited aitavad avada intellektuaalomandi, teadustulemuste kasutamise ja asutajate eri rollidega seotud küsimusi. Ettevõtlusvormidest antakse võrdlev ülevaade. Praktilistes ülesannetes keskendutakse osaühingule, selle asutamisele ja investorivalmiduse kujundamisele.

Õpiväljundid
Töötoa läbinu oskab:
- võrrelda peamisi ettevõtlusvorme ja põhjendada oma olukorrale sobivat valikut;
- eristada asutamisdokumentide, põhikirja ja osanike lepingu ülesandeid;
- sõnastada asutajate koostöö peamised kokkulepped;
- kirjeldada OÜ elektroonilise asutamise samme ja asutamisjärgseid tegevusi;
- tuvastada ettevõtte intellektuaalomandi õigustega seotud küsimusi;
- selgitada investeeringu mõju osalustele ja juhtimisele ning kavandada investorivalmiduseks vajalikud tegevused.

Õpiväljundite saavutamist hinnatakse rühmatööde tulemuste, läbirääkimisharjutuse ja osaleja tegevuskava põhjal. Koolitaja annab ülesannetele suulist tagasisidet.

Ettevalmistus ja õppematerjalid
Osalejal palutakse kaasa võtta lühikirjeldus oma ettevõtlusideest. Enda idee puudumisel saab kogu päeva töötada koolitaja juhtumitega.
Koolitaja valmistab ette ettevõtlusvormide võrdluslehe, asutajate kokkuleppe töölehe, kommenteeritud lepingukatkendid, e-äriregistri demonstratsiooni, intellektuaalomandi juhtumi, lihtsa osaluste tabeli ning investori ja asutajate rollikaardid.



Projekt: „Teadustulemuste rakendumise edendamine akadeemilises keskkonnas teadmussiirde, äriarenduse ja innovatsioonijuhtimise oskuste parendamise kaudu“ (TULEVIK)
Projekt nr: 2021-2027.1.04.24-0005

Päevakava

Aeg	Teema ja tegevus	Praktiline tulemus
09.30–10.00	Kogunemine ja hommikukohv	Osalejate tutvumine
10.00–11.30	**Sessioon 1. Ettevõtlusvorm ja asutajate lähtekokkulepped. Milline ettevõte luua ja mida asutajad peavad kokku leppima?** Ettevõtlusvormid, vastutus, omand ja juhtimine. Tavapärase ettevõtte, iduettevõtte ja teadusasutusest välja kasvanud ettevõtte eripärad.	Põhjendatud ettevõtlusvormi valik ja esmane asutajate kokkulepete kaart
10.00-10.15	**Sissejuhatus:** Osalejate ootused, päeva eesmärgid ja läbiva juhtumi tutvustus.	
10.15-10.40	**Ettevõtlusvormide võrdlus.** FIE, OÜ ja AS-i võrdlus ning lühiülevaade täisühingust, usaldusühingust ja tulundusühistust. Võrdluse alused on isiklik vastutus, kapital, juhtimine, aruandlus ja investorite kaasamise võimalused.	
10.40-11.00	**Tavapärane ettevõte, iduettevõte ja teadusmahukas ettevõte.** Mis neid eristab ja kuidas mõjutab kavandatav tegevus ettevõtte ülesehitust? Iduettevõte ei ole eraldi ettevõtlusvorm. Käsitleme, kuidas kujundada OÜ-st kasvule ja investori kaasamisele suunatud ettevõte. Arutame ka seda, millal võib uue ettevõtte loomise asemel olla sobivam teadustulemuse litsentsimine olemasolevale ettevõttele.	
11.00–11.20	**Grupitöö „Millise ettevõtte meie loome?“.** Rühmad valivad juhtumile sobiva ettevõtlusvormi ning kaardistavad asutajate panused, rollid ja peamised riskid.	
11.20–11.30	**Valikute võrdlus ja koolitaja tagasiside.** Aruteluküsimused: kas võrdsed osalused tähendavad alati õiglast kokkulepet ja võrdseid väljamakseid osanikele? Kuidas erinevad dividend, töötasu, juhatuse liikme tasu ja osaluse müügist saadav tulu?	
11.30–11.45	**Sirutuspaus**	
11.45–13.15	**Sessioon 2. Põhikiri, asutamisdokumendid ja osanike leping. Kokkulepetest dokumentideni: põhikiri ja osanike leping.** Asutamisdokumentide ja osanike kokkulepete erinevused, osaluste jaotus, otsustamine ning asutaja lahkumine.	Asutajate kokkuleppe põhitingimuste tööleht ja põhikirjas reguleerimist vajavate küsimuste loetelu
11.45–12.10	**Dokumentide ülesanded ja omavahelised seosed.** Milleks on asutamisleping või asutamisotsus, põhikiri ning asutajate/osanike leping? Millised kokkulepped kuuluvad põhikirja ja millised osanike lepingusse? Kuidas erineb elektrooniline asutamine muudest asutamisviisidest?	
12.10–12.30	**Osanike lepingu põhiküsimused.** Asutajate panused ja osalused, tööpanus, juhtimine, oluliste otsuste heakskiitmine, täiendav rahastamine, osaluse müük, vaidlused ja otsustusummik. Selgitatakse, kuidas siduda kokkulepped ettevõtte tegelike vajaduste ja asutajate ootustega.	
12.30–13.00	**Grupitöö „Üks asutaja lahkub“.** Rühmad lepivad kokku osaluse väljateenimise ehk *vesting'u* põhimõtted, lahkumise tagajärjed ja otsustamise korra. Hinnatakse, kuidas kaitsta nii ettevõtte jätkamise võimalust kui ka asutajate põhjendatud huve.	



Projekt: „Teadustulemuste rakendumise edendamine akadeemilises keskkonnas teadmussiirde, äriarenduse ja innovatsioonijuhtimise oskuste parendamise kaudu“ (TULEVIK)
Projekt nr: 2021-2027.1.04.24-0005

13.00–13.15	**Lahenduste arutelu ja tagasiside.** Võrreldakse rühmade lahendusi ning kontrollitakse, millised kokkulepped vajavad kajastamist ka põhikirjas.	
13.15–13.45	**Lõunapaus**	
13.45–15.15	**Sessioon 3. E-äriregister, intellektuaalomand ja esimesed lepingud. Ettevõtte asutamine praktikas ja tegevuse õiguslik käivitamine.** OÜ asutamise demonstratsioon e-äriregistris, asutamisjärgsed tegevused, kaubamärgi kaitse ning ettevõtte õigused oma tehnoloogiale.	Asutamise kontrollnimekiri ning ettevõtte dokumentide ja intellektuaalomandi kaart
13.45–14.15	**OÜ asutamise demonstratsioon e-äriregistris.** Läbitakse ärinime, asutajate, osaluste, kapitali, juhatuse, esindus-õiguse, kontaktandmete, tegevusala ja põhikirja valikud. Selgitatakse allkirjastamise, riigilõivu tasumise ja avalduse esitamise etappi.	
14.15–14.30	**Asutamisjärgsed tegevused.** Maksekonto, raamatupidamise korraldamine, maksukohustuste kontroll, tegelike kasusaajate andmed ning vajaduse korral tegevusload. Antakse lühiülevaade juhatuse liikme lepingu, töö- või teenuselepingu ning konfidentsiaalsuskokkuleppe kasutamisest.	
14.30–14.35	**Ärinimi, domeeninimi ja kaubamärk.** Nende erinevused, varasemate õiguste kontroll ning kaubamärgi kaitse vajaduse ja territooriumi valik.	
14.35–14.50	**Ettevõtte õigused tehnoloogiale ja teistele tulemustele.** Kellele kuuluvad ettevõttes kasutatava tarkvara, leiutise, andmete ja muu tulemusega seotud õigused? Õiguste üleandmine ja litsentsimine ning teadusasutuse, töötaja ja koostööpartneri roll.	
14.50–15.10	**Grupitöö „Investor küsib: kas teil on õigus tehnoloogiat kasutada?“.** Rühmad tuvastavad juhtumist puuduvad lepingud, nõusolekud ja tõendid. Kontrollitakse, millised töö-, teadusprojekti- või koostöölepingud ning asutusesisesed kooskõlastused tuleb enne tehnoloogia ettevõttesse toomist üle vaadata.	
15.10–15.15	**Ühine kokkuvõte.** Koondatakse kontrollnimekiri sellest, mida on vaja enne registreerimist, tegevuse alustamist ja investoriga kohtumist.	
15.15–15.30	**Sirutuspaus**	
15.30–17.00	**Sessioon 4. Investorivalmidus ja investeerimistehing . Investor tuleb osanikuks: kuidas valmistuda 300 000 euro kaasamiseks?** Investeeringu põhitingimused, osaluste muutumine, investori õigused ja tehingudokumendid.	Investeeringu põhitingimuste tööleht koos kokkulepete ja lahtiste küsimustega, lihtne osaluste tabel ja edasine tegevuskava
15.30–15.50	**Investori kontroll ehk *due diligence*.** Mida näitavad korrastatud osalused, juhtimisotsused, olulised lepingud ja intellektuaalomandi õiguste ahel? Millised puudused võivad investee-ringu kaasamist takistada ja kuidas neid enne läbirääkimisi tuvastada?	
15.50–16.10	**Osaluspõhine investeering ja tehingudokumendid.** Põhifookuses on otsene osaluspõhine investeering: põhitingimuste leht ehk *term sheet*, investeerimisleping, uuendatud osanike leping, põhikiri ja osanike otsused. Selgitatakse dokumentide omavahelisi seoseid ning	



Projekt: „Teadustulemuste rakendumise edendamine akadeemilises keskkonnas teadmussiirde, äriarenduse ja innovatsioonijuhtimise oskuste parendamise kaudu“ (TULEVIK)
Projekt nr: 2021-2027.1.04.24-0005

	tehingu ettevalmistamise ja lõpuleviimise samme. Konverteeritavat laenu ja SAFE-i tutvustatakse lühivõrdlusena.	
16.10–16.40	**Läbirääkimisharjutus „300 000 eurot — millistel tingimustel?“.** Rühmas jagatakse asutajate ja investori rollid. Läbirääkimisel keskendutakse kolmele küsimusele: • investeeringu suurus, ettevõtte väärtus ja investori osalus; • otsused, mille tegemiseks on vaja investori nõusolekut; • asutajate edasine tööpanus ja lahkumise tagajärjed. Rühmad täidavad põhitingimuste töölehe, kuhu märgitakse saavutatud kokkulepped ja lahendamata küsimused.	
16.40–16.50	**Tulemuste võrdlus ja tagasiside.** Võrreldakse rühmade kokkuleppeid. Lühinäidete abil selgitatakse investori väljamaksete eelisõigust ning kaasamüügiõigust ja -kohustust.	
16.50–17.00	**Isiklik tegevuskava ja päeva kokkuvõte.** Iga osaleja sõnastab kolm järgmist sammu oma ettevõtlusidee või toetatava projekti jaoks ning määratleb küsimused, mis vajavad täiendavat nõustamist või kooskõlastamist.	
17.00	Koolituspäeva lõpp	

Päeva jooksul käsitletavate dokumentide kaart

Etapp	Dokument või töövahend	Käsitluse fookus
Asutamine	Asutamisleping või asutamisotsus ja põhikiri; e-asutamise vastavad dokumendid	Asutamise õiguslik alus ja valitud asutamisviisi nõuded
Asutajate koostöö	Asutajate/osanike leping	Rollid, panused, juhtimine, osalused ja lahkumine; eristamine registridokumentidest
Tehnoloogia kasutamine	Intellektuaalomandi üleandmis- või litsentsileping	Õiguste kuuluvus ja ettevõtte kasutusõigus
Meeskond ja partnerid	Juhatuse liikme leping, töö- või teenuseleping, konfidentsiaalsuskokkulepe	Millises suhtes millist lepingut vaja on?
Investeeringu ettevalmistus	Osaluste tabel ja investori kontrollnimekiri	Omanike struktuur, puuduvad dokumendid ja riskid
Investeering	Põhitingimuste leht, investeerimisleping ning uuendatud juhtimis- ja osanike dokumendid	Raha, osaluse ja kontrolli seosed ning tehingu lõpuleviimine

Koolitaja: Tõnu Pihelgas
Tõnu on Tallinna Tehnikaülikooli juhtivjurist ja õigusteaduse magister, kes on üle kümne aasta nõustanud ülikooli teadus- ja arendustegevuse ning ettevõtluse õigusküsimustes. Tema töö hõlmab teaduskoostöö- ja tehnoloogialepinguid, intellektuaalomandi kaitset ja litsentsimist ning ülikooli hargettevõtete asutamise ja tegevuse õigusnõustamist.
Tõnu õpetab TalTechis iduettevõtete asutamise ja tegutsemise õiguslikke aluseid ning Euroopa Liidu õigust. Ta on osalenud Eesti ja Balti teadmus- ja tehnoloogiasiirde võrgustike asutamisel ning teinud koostööd Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooniga (WIPO).

Registreerumistähtaeg 20. november 2026